grondt Paulus deze onderdanigheid der vrouw in de gemeente? Op het feit, dat Adam eerst is gemaakt en Eva het eerst in overtreding is geweest (1 Tim. 2:13, 14). Als er nu in het leeren gezagsoefening schuilt en daarom dit leeren aan de vrouw in de gemeente van Christus verboden is, mag zij dan wel deelnemen aan de uitoefening van regeermacht in dezelfde gemeente?

Het Feminisme wischt de frontieren, de van God gestelde grenzen uit. Reeds Eva emancipeerde zich in het paradijs van Adam. Het Feminisme zegt: man en vrouw zijn, als zuivere persoonlijkheden, precies gelijk, want de ikheid, de persoonlijkheid, is noch mannelijk, noch vrouwelijk. Maar tegen dit Feminisme moet in onze dagen meer dan ooit een dam worden opgeworpen.

Ook werd er nog op gewezen, dat, als er in de H. Schrift van verkiezingen sprake is, steeds slechts de mannen worden opgeroepen om aan haar deel te nemen (Hand. 1:15 en 16; 6:3; Hand. 15).

De argumenten pro en contra werden dus zorgvuldig tegenover elkaar gesteld en door allen de wensch uitgesproken, dat de rapporteerende Commissie spoedig met haar arbeid zou gereed komen.

Men zal mij ten goede houden, dat ik hier noch met spreker, noch met debaters debatteer. Zelfs niet over de emancipatie van Eva, hoewel ik dit argument wat vreemd „aanvoel". Ik geef het verslag door wegens de belangrijkheid; en voorts overpeinze een iegelijk zijnen of haren weg.

„Sela".

Er is lang gevochten over de vraag of het „woordeke sela" — bekend uit de psalmen — al of niet diende te worden gelezen bij de bijbellezing. De orthodoxie is het na eenige binnenkamersche strubbelingen vrijwel er over eens geworden. Thans komt „De Stroom", (vrijzinnig), met een hoofdartikel over „Sela", door ds G. Westmijse geschreven. Ik ontleen er dit aan:

> Maar ach, — de menschen, — niet enkel de oude rabbijnen, — vereeren vaak de stukken draad, die, doorgesneden, van geen contact meer weten.
>
> Ik blader in het boekje en hier en daar boven of in een psalm staat cursief gedrukt: Sela.
>
> Van verre gonst het weten: o ja, waarschijnlijk een muzikale aanduiding. De zangers moesten zwijgen, maar met stijgende kracht moesten de speellieden voortgaan.
>
> In Sela zou de beteekenis schuilen zoowel van stijgen, als van zwijgen.
>
> Sela, voor velen een dierbaar woord, omdat het in den Bijbel staat.
>
> Voor sommigen misschien ook heeft het een mystieke klank en werking en dan: handen af! Dan is het woord immers weer gelei-draad.
>
> Maar in de woord-draad: sela, ervaar ik verstandelijk toch ook contact met den Eeuwige: als er stille overdenking is, stijgt intusschen onze aanbidding!
>
> Sela, — voor sommigen gelei-draad, zei ik, en dan: handen af!
>
> Of zullen wij, terugkomend van Nenijto of Jaarbeurs, — of na te drukke vacantie nu listiglijk uitrustend in ons werk, — smalen, dat die mystici toch maar onpractische menschen zijn.
>
> Laten wij die lastering niet op onze lippen nemen. Van onschatbare waarde zijn de mystici voor de menschheid. Zij leven in voortdurend rapport met de onzienlijke wereld, zij zijn de spiegels, waarin wij het goddelijke kunnen schouwen. Bij hen treedt het eeuwige in den tijd, zooals een hunner vertelt: „op het strand van den grenzenloozen oceaan bad ik, als nooit te voren; daar leerde ik wat gebed is: zich van het afzonderlijke, zelfzuchtige ik af te keeren tot het bewustzijn van eenheid met het heelal; neer te knielen als vergankelijk, op te staan als een onvergankelijk wezen" (bij William James' The Varieties of religious experience, 1902, p. 395).
>
> „Onpractische" menschen, die mystici?
>
> Zeker, zij hebben geen huizen gebouwd, geen zeeën bevaren, geen landen ontdekt. Wat is hùn daad, hùn praktijk"?
>
> Al bouwen zij geen huizen van hout en steen, zij wijzen ons op het eeuwige huis van het heelal, dat wij bewonen; al bevaren zij niet „de zilte paden van de grauwe zee", met het kompas van hun geloof wijzen zij ons den weg op de zee der oneindigheid; al ontdekken zij geen streken, die geëxploiteerd kunnen worden, — die landen vinden zij, waar de moede ziel in levensstormen ankeren kan.
>
> Wij gewone menschen stijgen, door hun aanbidding! Sela!

Sela.

Prof. Haitjema over „belijdenis-kerk" en en „belijdende kerk".

Prof. Dr H. H. Kuyper schrijft in „De Heraut" over enkele stellingen van prof. Haitjema. O.m. lezen we iets over een stelling van prof. Haitjema, waarin hij

> zich uitlaat over wat hij noemt de Belijdenis-kerk die hij tegenover de Belijdende Kerk plaatst. De stelling zelf luidt aldus:
>
> Stelling VIII. Wortelend in dezen bodem der 19e-eeuwsche intellectueele en religieuze cultuur kunnen noch het vrijzinnig Protestantisme, noch de „ethische" theologie ooit komen tot rechte waardeering van de idee eener belijdende Kerk; hoogstens kunnen zij het begrip belijdenis-kerk binnen hun gezichtskring trekken.
>
> De bedoeling van deze ietwat raadselachtige stelling wordt duidelijker, wanneer men de toelichting leest. Volgens Prof. Haitjema is alles wat de modernen en ethischen tegen de pleitvoerders voor de idee eener „belijdende kerk" in het midden brengen, niets anders dan slagen in de lucht, een vechten tegen windmolens, want ze vereenzelvigen belijdende kerk en belijdenis-kerk. De schuld daarvan ligt bij Alexander Vinet. Hij heeft deze idee van belijdenis-kerk geponeerd, en niet alleen onder de ethische theologen vindt dit waandenkbeeld nog altoos ingang, maar vooral onder de huidige Nieuw-Calvinisten van Amsterdam en Kampen. Hier nu komt de aap uit de mouw. Het zou wel vreemd zijn, wanneer Prof. Haitjema de gelegenheid liet voorbijgaan om de Nieuw-Calvinisten — dat zijn onze Kerken — een veeg uit de pan te geven.
>
> Intusschen, we zijn zeer benieuwd om te hooren, wat dan dit principieel verschil is tusschen een Belijdeniskerk en een Belijdende Kerk. We hebben hier weer te doen met een van die strijdleuzen, die op eenvoudigen blijkbaar indruk moeten maken, maar die in den grond niets zeggen. Een belijdende Kerk is natuurlijk een Kerk, die haar geloof belijdt, en dit doet in haar geloofsbelijdenis. Zoo heeft de Christelijke Kerk van meet af haar geloofsbelijdenis gehad in haar Apostolisch symbool. Een kerk, die belijdt, maar geen geloofsbelijdenis heeft, is een contresens, een onding, dat niet bestaan kan. De tegenstelling: belijdende kerk of belijdenis-kerk, heeft daarom geen zin. Of wil men er toch een zin aan hechten, dan zou men een belijdenis-kerk kunnen noemen een Kerk, die als petefact uit de historie nog altoos haar confessie als vlag in top voert, maar daaraan geen verdere waarde hecht en niemand verplicht om met die belijdenis in te stemmen. Zulk een kerk zou men een belijdeniskerk kunnen noemen, maar niet een belijdende Kerk, want haar belijdenis belijdt ze niet meer. Maar dan zou deze naam belijdenis-kerk niet op onze Kerken, die ernst maken met haar belijdenis, maar alleen op de Hervormde Kerk van toepassing zijn.
>
> Prof. Haitjema, die wel eens meer de dingen precies omgekeerd zegt dan ze werkelijk zijn, beweert daarentegen, dat een Belijdenis-kerk een kerk is, die haar belijdenis handhaaft en van ieder harer ambtsdragers instemming met deze Belijdenis eischt. Een belijdenis-kerk is toch volgens hem een kerk, die enkelingen vrijwillig vereenigt op grond van gemeenschappelijke aanvaarding van de een of andere welomschreven geloofsbelijdenis, en daarom eischt, dat haar predikanten tot de onderschrijving van die geloofsbelijdenis verplicht zullen worden als tot de aanvaarding van de artikelen van een soort eenheidswet.
>
> Zoo wordt de band in zulk een belijdeniskerk wettisch, zegt Prof. Haitjema. Als accoord en eenheidswet zitten de enkele geloovigen eigenlijk van meetaf „onder de wet". En de tegenstander van kerkelijke gebondenheid heeft dan weer volle recht om met Mr van der Brugghen uit te roepen: wij zijn niet meer onder de wet, maar onder de genade.
>
> In een volgende stelling zal Prof. Haitjema in het licht stellen, wat hij dan onder de „belijdende kerk" verstaat. We zijn nieuwsgierig dit te vernemen, vooral omdat Prof. Haitjema meent, dat dit een nieuw aanvangspunt van dogmatisch denken worden moet. Of het nieuwe licht, dat van Groningen moet opgaan, werkelijk licht zal blijken, staat te bezien.
>
> Wat wij thans alleen willen opmerken is, drieërlei:
>
> Vooreerst, dat de Christelijke Kerk van meetaf niet alleen een belijdenis heeft vastgesteld, maar van ieder, die door den doop lid van haar gemeenschap wilde worden, instemming met die belijdenis eischte (het Apostolisch symbool was zelfs het doopsymbool) en ieder ambtsdrager, die van dit symbool afweek, niet langer in het ambt geduld heeft. En niet alleen dat de eerste Christelijke Kerk aldus heeft gehandeld, maar evenzoo de Kerken der Reformatie in ons eigen vaderland. Indien dit „wettisch" is, dan heeft de Christelijke Kerk steeds op een wettisch standpunt gestaan. Om daarvan bevrijd te worden, moet men dan een Kerk hebben, die wel belijdt, o ja, maar haar leden en ambtsdragers vrij laat te gelooven wat ze willen. Dan is men zeker niet meer onder de wet, maar of dit de genade is?
>
> In de tweede plaats, dat de voorstelling, die Prof. Haitjema geeft van wat hij de belijdenis-kerk noemt, misleidend en onwaar is, althans wanneer ze op onze Gereformeerde Kerken wordt toegepast. Of zulk een voorstelling bij Vinet voorkomt, laten we in het midden; de beschuldiging richt zich ook en rechtstreeks tegen de theologen van Amsterdam en Kampen. Onze Kerken hebben de geloovigen verzameld, niet om een geloofbelijdenis die als een wet van een genootschap was opgesteld, om zekere eenheid van overtuiging te krijgen, maar om de belijdenis onzer aloude Gereformeerde Kerken, die door het bloed onzer martelaren geheiligd is en waarin zich ook voor ons nog altoos het rijkst en het best uitspreekt, wat God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard. Elk artikel van die geloofsbelijdenis begint met: wij gelooven met het hart en belijden met den mond. Het is erger dan een caricatuur, het is een lasterlijke aantijging, tegen de Kerk, die zulk een geloofsbelijdenis van harte aanneemt, het verwijt te richten, dat zij van deze geloofsbelijdenis een soort eenheidswet maakt.
>
> En in de derde plaats, wanneer onze Gereformeerde Kerken nu, zooals ze steeds hebben gedaan, van ieder van haar ambtsdragers eischt met die belijdenis in te stemmen, dan is dit geen wettische dwang, want die instemming met de belijdenis wordt niet opgelegd; wie ambtsdrager in onze Kerken wil worden — en dat is zijn wilsdaad, waarvoor hij zelf aansprakelijk is — moet met de belijdenis onzer Kerk instemmen, niet omdat de Kerk dit nu eenmaal eischt, maar omdat hij zelf van harte met die belijdenis instemt, zooals in het onderteekenings-formulier staat. En zoo weinig is er van wettischen dwang sprake, dat wanneer iemand later bezwaar krijgt, het volle recht hem gegund wordt, dit bezwaar, mits op de Schrift gegrond, in te dienen.
>
> Prof. Haitjema, die dit alles als wettisch veroordeelt, wil een „belijdende kerk". Een belijdende kerk, waarin dus de geloovigen zich niet zullen saamvoegen omdat zij één zijn in belijdenis; waarin de belijdenis geen accoord van kerkelijke gemeenschap zal wezen tusschen de kerken onderling; en waarin de ambtsdragers niet gehouden zullen zijn de belijdenisschriften te onderteekenen.
>
> Immers dat alles is particularistisch, wettisch en wat voor meer vriendelijke benamingen Prof. Haitjema dan nog meer ons toevoegt.
>
> Daarom zijn we benieuwd, hoe deze belijdende kerk van Prof. Haitjema er zal uitzien.

Hoe men nog eenige beteekenis aan den naam „confessioneel" hechten kan zoolang prof. Haitjema van de dus genaamde richting officiëel woordvoerder is, wordt al meer een raadsel.

K. S.

BOEKBESPREKING.

„De leemen Wand" door Ids van der Ploeg.
Nijkerk — G. F. Callenbach.

De heer G. F. Callenbach te Nijkerk zond het vierde deel van zijn Chr. Bibliotheek, den 31en jaargang. En dit deel mag er zijn; het is een Christelijk boek, en stelt duidelijk in het licht, hoe arm de wereldling is met al zijn bezit. Jan van Meerbeeck heeft een beste vrouw, een lief kind, een goede betrekking; in zeker opzicht gaat het hem voor den wind. Maar hij zoekt zijn geluk niet bij God, en hij ziet ook niet in God den Gever van het aardsche goed. En nu beschrijft van der Ploeg ons in dit zijn boek, hoe het aardsche geluk ineenstort als een gebouw, dat op het zand is gezet. Het is als een leemen wand, die met één vuistslag scheurt en barst. Dit boek bevat een levenstragedie; het eindigt in tranen. Maar de hoofdpersoon is verootmoedigd. Er valt veel goeds van dit boek te zeggen. Sommige gedeelten zijn wel heel erg „geprakkiseerd", b.v. dat van Meerbeeck na de begrafenis van zijn kind zwerven gaat, uren ver van huis, terwijl zijn vrouw weer moeder wordt. Ook zijn vooral in het eerste deel van het boek de beschouwingen en uiteenzettingen te lang en langdradig. Maar de inteekenaren zullen het boek met genoegen lezen.

J. D. W.

„De Nieuwe Opvoeding" door Dr H. Bavinck. 2de druk.
Kampen — J. H. Kok. 1928.
„Paedagogische beginselen" door Dr H. Bavinck. 3de druk.
Kampen — J. H. Kok. 1928.

De paedagogische arbeid van wijlen prof. Bavinck blijkt onder ons nog steeds waardeering te vinden.

Wij achten dit een zeer gelukkig verschijnsel.

Bavinck was hierin niet alleen baanbreker, maar wat hij in deze schreef is moeilijk te overtreffen. Men kan aanvullen, meer in détails afdalen, tot op onzen tijd toe orienteeren, hier en daar korrektie aanbrengen, maar de groote lijnen door hem getrokken zal men moeten blijven volgen.

Daarom verouderen deze werken niet.

HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Middelharnis: Joh. S. Lanam te Waarder bij Woerden en C. Steenblok te Lopik.

Beroepen te:

Antwerpen (België): J. C. Homzagers te Reeuwijk bij Gouda.
Breda (tweede maal): B. Telder te Vianen.
Genemuiden en Oerschild: E. L. F. Nawijn, cand. te Groningen.
Middelharnis: C. Steenblok te Lopik.
Puttershoek: A. Scheele te Kapelle-Biezelinge.
Roodeschool: J. Schelhaas Jzn te Nederhorst den Berg.
Scharendijke: R. Haitsma te Oldekerk.
Stellendam: J. Snoeij, cand. te Tinte bij Brielle.
Westbroek (U.): C. Vonk, cand. te Nieuw-Loosdrecht.
Zandvoort: H. A. Wiersinga te Medan. (Met verlof te Den Dolder.)

Aangenomen naar:

Breda: B. Telder te Vianen.
Giessen-Oudekerk Gelselaar: E. L. F. Nawijn, cand. te Groningen.
Hilversum (3e pred. pl.): P. N. Kruyswijk te Vlissingen.
Scheveningen (4e pred. pl.): E. J. Woutjes te Oudshoorn.
Zierikzee: Dr J. van Lonkhuyzen, pred. bij de Chr. Ref. Church te Chicago (N.A.) met verlof te Oosterbeek.

Bedankt voor:

Anjum: J. H. Kruize te Reitsum.
Arnhem (vac. wijlen J. G. Kunst): Dr K. Dijk te Den Haag-West.
Baarland, Genemuiden, Harderwijk, Maastricht, Oerschild, Sel-